

Szymański, Jan

Nauczyciele i wychowankowie Gimnazjum i Liceum im. Marszałka St. Małachowskiego - polegli w czasie II wojny światowej

---

Notatki Płockie 25/3-104, 38-44

1980

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych oraz w kolekcji mazowieckich czasopism regionalnych mazowsze.hist.pl.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Nauczyciele i wychowankowie

Gimnazjum i Liceum im. Marszałka St. Małachowskiego w Płocku

— polegli w czasie II wojny światowej

XI Zjazd Wychowanków Gimnazjum i Liceum im. Marsz. Stanisława Małachowskiego w Płocku uczcił w 1964 roku pamięć poległych i pomordowanych nauczycieli i wychowanków szkoły, fundując tablicę pamiątkową. Przypomina ona przekraczającym codziennie progi szkoły uczniom o ofierze złożonej z własnego życia przez nauczycieli i wychowanków tej starej polskiej i płockiej szkoły. Pamięć o nich musi być żywa, gdyż zginęli, abysmy my mogli żyć i uczyć się”.

W związku z Jubileuszem 800-lecia Szkoły drukujemy poniżej wyniki poszukiwań biograficznych danych poległych i pomordowanych „Małachowiaków”.

Kolegium Redakcyjne

BORNIŃSKI Czesław —

Pochodził z Dragania. Uczęszczał do Małachowianki. Później pracował jako nauczyciel. Zginął w Oświęcimiu w 1944 r. w wieku 44 lat.

KIETLIŃSKI Tadeusz —

Absolwent Gimn. Państwowego im. Marszałka St. Małachowskiego z 1924 r. Pracował jako nauczyciel. Zginął w obozie koncentracyjnym — Oświęcim w 1944 r. — Miał lat 41.

KRÓLIKOWSKI Walery —

Nauczyciel śpiewu w Małachowiance i przez pewien czas w Gimn. im. Wł. Jagiełły w Płocku. Razem ze swoją żoną, nauczycielką języka polskiego W. Królikowski przybył do Płocka w 1929 r. Został zamęczony przez hitlerowców w Dachau w 1942 r.

STANCZEWSKI ZYGMUNT —

Absolwent Małachowianki z 1924 r. Pracował jako nauczyciel w Puławach. Zginął w Buchenwaldzie w 1944 r.

WYCZAŁKOWSKI Aleksander —

Nauczyciel łaciny w Gimnazjum im. Marszałka St. Małachowskiego. Z chwilą wybuchu wojny oficer administracyjny szpitala ewakuacyjnego nr 11 na Pradze. Al. Wyczalkowski zginął 17 września 1939 r.

ZABOROWSKI Wincenty —

(1883—1940)

Absolwent filologii klasycznej Uniwersytetu we Lwowie. Po ukończeniu studiów pracował jako nauczyciel w szkołach galicyjskich. Od 1927 r. uczył łaciny i greki w Małachowiance. Miłośnik literatury i przyrody. W. Zaborowski został uwięziony przez Gestapo 8 kwietnia 1940 r., w ramach pierwszych masowych aresztowań płockiej inteligencji. Po krótkim pobycie w Działdowie, przewieziony został do obozu Dachau. Później 15.09.1940 r. już z Mauthausen-Gusen wysłał swój ostatni list do rodziny. Numer obozowy płockiego pedagoga — 4682. Zawiadomienie z obozu informowało, że W. Zaborowski zmarł 16 października 1940 r.

ks. ZIELONKA Stefan

Absolwent Małachowianki. Ukończył Seminarium Duchowne w Płocku. Ks. Stefan Zielonka został wywieziony z Płocka wraz z grupą księży. Zginął w Dachau, tuż przed wyzwoleniem obozu w 1945 r. G. Morcinek w swojej książce „Listy z mojego Rzymu” w ciepłych słowach pisał o ks. S. Zielonce, który swoją postawą pomógł innym przetrwać koszmar obozu.

BACHURZEWSKI Leszek —

W Małachowiance ukończył 3 klasy. Przed wybuchem wojny z rodzicami i resztą rodzeństwa przeniósł się do Warszawy. Brał udział

w powstaniu warszawskim. Jako żołnierz 1 kompanii, „Maciek” poległ na Woli (Pamiętniki żołnierzy baonu Zośka, W-wa 1970 r. str. 542). Miał wtedy 20 lat.

BOJANOWSKI Adam —

Absolwent plockiego Gimnazjum. Wchodził w skład oddziału partyzanckiego działającego w 1944 r. w okolicach Raciąża. A. Bojanowski był aresztowany na początku 1945 r. Został powieszony w plockim więzieniu tuż przed wyzwoleniem miasta.

BAUM Aleksander —

Syn kuśnierza z Płocka. Nieprzeciętnie zdolny matematyk, lingwista. Jako uczeń Małachowianki w 1923 r. skonstruował jeden z pierwszych radiodbiorników w Płocku. Kiedy w 1927 r. kończył szkołę, nie miał jeszcze ukończonych 17-tu lat. Będąc studentem 1 i 2 roku Politechniki Warszawskiej, utrzymywał się z korepetycji dawanych studentom wyższych roczników. Jako student należał do KPP. Politechniki prawdopodobnie nie skończył. A. Baum zginął w Treblince, mając 33 lata.

BĘDOWSKI Jan —

Absolwent plockiej Małachowianki z 1931 r. Ukończył Wydz. Prawa UW zarabiając na swoje utrzymanie. Aresztowany został w czasie łapanek w jednej z kawiarni w Warszawie. Zginął w 1942 r. Miał 30 lat.

CHYCZEWSKI Henryk —

Wybuch II wojny światowej nie pozwolił mu na rozpoczęcie nauki w 4-ej klasie plockiego gimnazjum. Zatrudniony był w niemieckim hotelu „Ostland” przy Misjonarskiej (Bieruta), jako portier. H. Chyczewski wychodząc z pracy 1 stycznia 1942 lub 1943 r. uderzył w twarz oficera niemieckiego, który był uczestnikiem zabawy sylwestrowej w tym hotelu. Został aresztowany i stracony.

DOBACZEWSKI Lucjan — (1911—1944)

Małachowiankę ukończył w 1929 r. Absolwent Podchorążówki — Ostrów Maz. — Komorowo. We wrześniu 1939 r. był dowódcą 62 pułku piechoty na Wileńszczyźnie. Później ucieczka z niewoli. Krótki pobyt w Płocku i resztę swojego życia L. Dobaczewski związał z Warszawą. Zaangażowany w ZWZ i AK — pseudonim „Korwin”. Od 1941 r. był oficerem szkoleniowym — kierownikiem kursów szkoły podchorążych i podoficerów. Do stopnia kapitana został awansowany w konspiracji (koniec 1943 r.). Odtąd oficer szkoleniowy młodszych dowódców. Później kpt. Dobaczewski —

„Korwin” mianowany został zastępcą dowódcy 1 Rejonu Ochoty (największego w obwodzie) na czas pogotowia. Z chwilą wybuchu „godziny W” — rozpoczęcia powstania, kpt. „Korwin” bierze udział w naradach sztabu obwodu. W nocy z 1 na 2 sierpnia zgodnie z przegrupowaniami ruszyły oddziały opuszczających Ochotę sił powstańczych. W Szczęśliwicach kpt. Dobaczewski na czele swojego oddziału zdobył karabin maszynowy. Później wagonem motorowym E.K.D. powstańcy wylądowali w Regułach. Na przedpolu tej osady nagłym atakiem zdobyli 3 samochody niemieckie. Kilku żołnierzy Wehrmachtu (w tym oficer) zginęli. Od wsi Pęcice nadciągały jednak niemieckie posiłki. W boju zginęło 31 powstańców. Z resztą powstańców kpt. Lucjan Dobaczewski przedostał się na Sadybę. Poległ 19 sierpnia w czasie artyleryjskiego ostrzału. (Józef K. Wroniszewski — „Ochota 1939—1945” — MON — 1976 r.)

DUBOIS Stanisław — (1901—1942)

W latach swej młodości uczęszczał do Małachowianki. Później dziennikarz. Od 1918 r. członek PPS, uczestnik powstań śląskich. Poseł na sejm (1928—30), aktywny działacz Centrolewu, sędzony w procesie brzeskim. W okresie okupacji organizator grup lewicowych socjalistów. St. Dubois został aresztowany w 1940 r. Zginął w Oświęcimiu. (Encyklopedia Powszechna PWN, 1973 r. tom I, str. 629).

EISELE Otton —

Absolwent Małachowianki. Ojciec Ottona był kupcem zbożowym w Płocku. Rodzice nie przyjęli volkslisty, wyjechali do Warszawy. Tu zginął Otto Eisele w 1943 r. Miał 24 lata.

GESSEK Apolinary —

Uczęszczał do Małachowianki. Maturę otrzymał w 1932 r. w Gimnazjum im. Władysława Jagiełły. Absolwent Wydz. Prawa UW w 1938 r. A. Gessek aplikował w plockim sądzie. Został zastrzelony przez pijanych żandarmów w 1943 r. we wsi Chylin k. Płocka.

HALLADIN Kazimierz —

Syn współwłaściciela spółki samochodowej z ul. Kościuszki Halladin i S-ka. Absolwent Małachowianki z 1938 r. K. Halladin był wysłany z Płocka na tzw. okopy. Zginął na Litwie w 1944 r. mając 24 lata.

HEJKE Lech —

W 1939 r. L. Hejke otrzymał promocję do 4 klasy plockiego gimnazjum. W tak pamiętnym dla wszystkich Polaków wrześniu był członkiem młodzieżowej drużyny sanitarnej

w Płocku. W początkach okupacji pracował jako robotnik drogowy. W 1943 r. Leszek Hejke wyjechał do Warszawy. Uczestnik powstania warszawskiego. Według ustaleń rodziny żołnierz AK — Batalionu „Zośka”, kompania „Maciek”, pseudonim Halicki, dwukrotnie ranny. Ostatnio widziany w szpitalu Małachowskim, który zlikwidowali hitlerowcy.

HORECKI Jerzy —

Absolwent Małachowianki. Ojciec Jerzego był leśnikiem w Łącku. Podczas okupacji J. Horecki pracował jako urzędnik w Warszawie. Aresztowany w 1944 r. Zginął w Stuttovie.

JAGIELSKI Jerzy

Uczeń Małachowianki w latach: 1930—38. W czerwcu 1939 r. J. Jagielski wstąpił do organizacji „Służba Polsce”, uczestnicząc w pracach pomocniczych w wojskowej jednostce marynarki rzecznej w Porcie — Radziwie, którą przerzucono tu z Pińska. Program zajęć przewidywał m.in. umocnienie przepraw przez Wisłę budową stanowisk dla artylerii przeciwlotniczej. Oddział „Służby Polsce”, w którym służył J. Jagielski pomógł saperom 7 września w wysadzeniu obydwu mostów. Później brał udział w bitwie uniemożliwiającej żołnierzom niemieckim przeprawę do Radziwia. Kiedy Niemcy wkroczyli do Płocka J. Jagielski otrzymał ostrzeżenie, że jest poszukiwany przez okupanta. Wyjechał do Warszawy. Tu wstąpił w szeregi AK i został odkomenderowany na kurs Szkoły Podchorążych, do Oddziału Dywersji Bojowej Obwodu (19) Mokotów. Od 1942 r. został skierowany do pracy organizacyjnej AK na terenie Zakładu Wychowawczego dla Chłopców przy ul. Puławskiej 97. J. Jagielski pracował tu jako etatowy wychowawca, uczestniczył nadal w akcji D.B. — 19. 1 sierpnia, w dniu wybuchu powstania J. Jagielski znajdował się w oddziale szturmowym AK w rejonie Placu Unii Lubelskiej, skąd zaplanowany był atak na Aleję Szucha i opanowanie gmachu gestapo. Wobec huraganowego, krzyżowego ognia niemieckich karabinów maszynowych poległa większość powstańców, a wśród nich J. Jagielski. W 1954 r. w budynku przy ul. Puławskiej 97 w Warszawie wmurowano tablicę ku czci poległych Akowców. Na honorowym miejscu jest m.in. fotografia — Jerzego Jagielskiego.

JAKUBOWSKI Władysław Henryk —

Płoczanin (brat wybitnego humanisty prof. dr J.Z. Jakubowskiego) usunięty z piątej klasy Małachowianki za swoje komunistyczne przekonania. Organizator — agitator antyrządowych wieców w Płocku, Bodzanowie, Proboszczewicach. Po klęsce w 1939 r. Wł.H. Ja-

kubowski uchodzi do Związku Radzieckiego i tu w szeregach Armii Czerwonej walczy z hitlerowskim najeźdźcą. Później wstąpił do 1 Polskiej Dywizji Piechoty im. T. Kościuszki. Nadszedł sierpień 1944 r. i forsowanie Wisły pod Dęblinem. Jakubowski na ochotnika przeprawia się z małym oddziałem na drugą stronę Wisły. Hitlerowcy za wszelką cenę pragną zniszczyć uchwycony przez Polaków przyczółek. Wł. H. Jakubowski z pistoletem w dłoni rzuca się do ataku, za nim podrywają się żołnierze. W czasie walki jedna z kul rani śmiertelnie naszego bohatera... (Notatki Płockie nr 38/1966).

JEZIOROWSKI Tadeusz —

Urodzony w Cierszewie k. Płocka. Z Małachowianki przeszedł do korpusu kadetów. Zginął jako lotnik nad Łodzią we wrześniu 1939 r. Odznaczony Krzyżem Walecznych.

KACZMARSKI Józef —

Gimnazjum Państwowe im. Marszałka St. Małachowskiego skończył w 1926 r. Absolwent Oficerskiej Szkoły Artylerii w Toruniu. I tu zginął w 1939 r. Odznaczony Krzyżem Walecznych.

KOWALCZYK Jerzy (1925—1944) —

W czerwcu 1939 r. zdał do 3 klasy płockiego gimnazjum. W 1944 r. ukończył na tajnych kompletach Lic. im. St. Batorego w Warszawie. Jednocześnie uczył się w tajnych kompletach Szkoły Podchorążych — AK. W czasie powstania Jerzy Kowalczyk walczył na Czerniakowie, w zgrupowaniu „Kryski”, plutonu 1, kompanii 4. Pseudonim powstańczy „Wilczur”. Poległ 19 września, w randze plutonowego podchorążego. Pośmiertnie został odznaczony Krzyżem Walecznych. Wiadomo, że J. Kowalczyk nie skorzystał z możliwości uratowania się i przeprawy przez Wisłę. Mówił kolegom: „wojsku nie wolno pozostawiać ludności cywilnej”. O swojej przynależności do organizacji powiedział mamie w dniu wybuchu powstania. Dowódca Jerzego z okresu konspiracji i powstania kapitan „Tum” — T. Budzanowski powiedział o nim szukającemu go ojcu: „to był urodzony oficer, odpowiedzialny za ludzi dowódca”.

KOWALCZYK Tadeusz (1921—1944) —

Brat Jerzego. 4 klasy Gimnazjum im. St. Małachowskiego ukończył 1938 r. Naukę kontynuował w Liceum im. Wł. Jagiełły. W końcu 1939 r. wyjechał z ojcem, nauczycielem Małachowianki do Warszawy. W 1942 r. rozpoczęła naukę w Szkole dla Pomocniczego Personelu Sanitarnego dr J. Zaorskiego, która w rzeczywistości była tajnym Wydziałem Lekar-

skim U.W. W lipcu 1944 r. ukończył III rok medycyny (1 rok przyspieszony). Na wypadek powstania T. Kowalczyk miał przydział do Szpitala im. Dzieciątka Jezus. Ponieważ ten pozostał w rękach okupanta, pracował kolejno w szpitalach przy ul. ul. Jaworzyńskiej, Śniadeckich, Marszałkowskiej. W tym ostatnim szpitalu 17 września 1944 r. został śmiertelnie ranny w głowę, gdy opatrywał rannego. Tadeusz Kowalczyk zapowiadał się na bardzo dobrego lekarza chirurga. Jego bezpośredni przełożony z tego okresu dr T. Kaszubski kilkakrotnie mówił do swojej żony, sanitariuszki w czasie powstania: „Popatrz, jakie ten chłopak ma ręce. Jeśli przeżyjemy, nie puszcę go od siebie”. Zginęli razem... Z relacji żony dr Kaszubskiego wiemy, że owego tragicznego dnia Doktor powiedział do Tadeusza: „Może Pan iść do domu, a później weźmiemy się za opatrunki. Tadeusz odpowiedział — Panie Doktorze, zróbmy najpierw te opatrunki, potem nie wiadomo jak będzie”... Kilka minut potem został śmiertelnie ranny. Ranny, którego właśnie opatrywał, ocalał.

KOZIELSKI Andrzej (1926—1944) —

We wrześniu 1939 r. mógł rozpocząć naukę w II klasie Małachowianki. Pierwszy rok okupacji spędził z rodzicami w Płocku. W 1941 r. Andrzej wyjechał do cici w Warszawie. Tu zdał maturę. Chodził na tajne komplety na Politechnice (Matka posiada indeks syna). A. Kozielski walczył jako żołnierz w powstaniu warszawskim, ranny. Kiedy stan zdrowia nieco się poprawił, chłopiec ucieka ze szpitala. Dotarł do wsi Holendry k. Żyrardowa. 30 września 1944 r. partyzanci z Kampinosu zdążający w kierunku Gór Świętokrzyskich zatrzymali się w Holendrach. A. Kozielski dołączył do nich. Partyzantów wypatrzyli żołnierze niemieccy. Wywiązała się bitwa, w której A. Kozielski został ciężko ranny. Z równie rannym kolegą ukrył się w jednym z pomieszczeń gospodarskich. Następnego dnia do wsi Holendry przyjechała niemiecka policja rekwirować świnie. Córka gospodarza St. Wr., chcąc ratować świnie ojca, wskazała miejsce, gdzie ukryli się ranni powstańcy. Chłopcy zostali przez Niemców rozstrzelani.

KOZIOROWSKI Jerzy —

Absolwent płockiego gimnazjum z 1932 r. Zawodowy oficer. Zginął we wrześniu 1939 r. mając 28 lat. Pochowany w Kurowie koło Sierpca.

LEŚNIEWSKI Tomasz —

Syn właściciela znanego w Płocku sklepu, uczeń Małachowianki. Żołnierz powstania warszawskiego, zgrupowania „Baszta”, zginął w tzw. pasażu Simonsa. Miał 20 lat...

LYSAKOWSKI Stanisław —

Absolwent gimnazjum w 1924 r. Pracował w Płocku jako instruktor Ligi Obrony Powietrznej. Zginął w 1942 r. w Oświęcimiu, mając 37 lat.

MAZOWIECKI Stefan —

Absolwent Małachowianki. Zawodowy oficer piechoty. Brał udział w obronie Modlina w 1939 r. Tu został ciężko ranny. Przewieziony do jednego ze szpitali w Warszawie zmarł. St. Mazowiecki dzięki staraniom rodziny został pochowany w Proboszczewicach k. Płocka. Miał 26 lat.

MAZOWIECKI Wojciech —

Wrzesień 1939 r. przeszkodził mu w rozpoczęciu nauki w drugiej klasie płockiego gimnazjum. Fakt przynależności do organizacji ukrywał starannie przed rodziną. Kiedy nastąpiły aresztowania, Wojtuś Mazowiecki „zakonspirował” się we wsi Niszczycze koło Bielska, gdzie uczył dzieci. Tu został aresztowany 1 stycznia 1944 r. Przewieziony do więzienia w Płocku, a następnie do obozu koncentracyjnego Stutthoff. Chory na tyfus, zmarł w czasie ewakuacji obozu w styczniu 1945 r. Miał wtedy 19 lat...

MIKOŁAJCZYK Stanisław —

Pochodził z Popłacina. Był uczniem Małachowianki. Członek KPP. Współorganizator „Sierpa i Młota” w Płocku. Zginął w obozie Oświęcim w 1943 r. mając 35 lat.

MOSSAKOWSKI Jan Aleksander —

Płocką Małachowiankę skończył w 1933 r. Był już studentem 4 roku Politechniki w Warszawie. Podczas okupacji pracował w Płocku w jednym z niemieckich biur inżynierskich. Działał w Armii Krajowej. Do biura przyszło aresztować J.A. Mossakowskiego 5-ciu gestapowców. W czasie pierwszego śledztwa wybito mu wszystkie zęby. W styczniu 1944 r. został z Płocka wywieziony i powieszony w Pomiechówku.

MOSSAKOWSKI Władysław Tadeusz —

Brat Jana Aleksandra. Absolwent płockiego gimnazjum z 1934 r. Brał udział w walkach we wrześniu 1939 r. nad Bzurą. Tu był wzięty do niewoli, Oflag IIc Woldenberg Dobięgniewo). W 1942 r. uciekł z obozu w samochodzie z bielizną do prania (książka — J. Bohatkiewicz — Oflag IIc — Woldenberg). Wł.T. Mossakowski działał w Warszawie w komórce, która likwidowała zdrajców. Później przeniesiony „do lasu”. Zginął w partyzantce wileń-

skiej (czerwiec 1944 r.). Był już w stopniu majora.

NIKLEWICZ EDWARD —

W 1944 r. został rozstrzelany na jednej z ulic Warszawy w czasie łapanki. Miał 23 lata.

ORŁOWSKI Jan —

Pochodził z Gąbina. Małachowiankę ukończył w 1924 r. Absolwent Wydz. Matematyki Uniwersytetu Warszawskiego. Zginął w Oświęcimiu w 1942 r. w wieku 38 lat.

OSTROWSKI Tomasz —

Absolwent Małachowianki z 1928 lub 29 r. Nazywany był przez kolegów — Tumry. Prawdopodobnie zawodowy wojskowy. Zginął we wrześniu 1939 r. w wieku 33 lat.

OSTROWSKI Adam —

Brat Tomasza. Zginął w bitwie pod Kutnem w 1939 r. mając 21 lat.

Do Małachowianki uczęszczało 4 braci Paśniewskich, wyróżniających się i zdolnych uczniów. Z nich dwóch zginęło:

PASNIEWSKI Jerzy —

Absolwent Małachowianki. Bardzo dobry matematyk. Zginął w 1944 r.

PASNIEWSKI Kazimierz —

Zginął w powstaniu warszawskim. Miał 22 lata.

PĘSKI Tadeusz —

Absolwent Małachowianki z 1933 lub 1934 r. Student Wydziału Humanistycznego Uniwersytetu Warszawskiego. Podczas okupacji T. Pęski pracował w jednym z warszawskich banków. Należał najpierw do Związku Walki Zbrojnej, a po reorganizacji do Armii Krajowej. Aresztowany został w swoim mieszkaniu 18.I. 1944 r. Więziony na Pawiaku. Nazwisko Pęski Tadeusz widnieje pod nr 3 w Ogłoszeniu z dn. 29 stycznia 1944 r. — Lista Polaków rozstrzelanych jako zakładników w Warszawie (książka — Poland the untold story — A. Zajączkowska, London 1945 r.).

PIECHOCKI Zygmunt —

Absolwent Małachowianki z 1927 r. Później zawodowy oficer. Zginął w bitwie pod Kutnem w 1939 r.

PLISKO Antoni —

Małachowiankę ukończył w 1934 r. W 1939 r.

był już na ostatnim roku studiów SGGW (Wydz. Leśny), w Warszawie. Zmobilizowany w sierpniu, przebył szlak kampanii wrześniowej od granicy niemieckiej do Tarnawatki na Lubelszczyźnie. W październiku 1939 r. — A. Plisko powrócił do Płocka. W tym samym miesiącu brał udział w organizowaniu podziemnej organizacji wojskowej — Samodzielny Batalion Płocki. W marcu 1940 r. A. Plisko przedostał się do Warszawy. Z grupą Płocczan uczestniczył w pracach podziemia w Służbie Zwycięstwa Polsce, potem ZWZ. A. Plisko aresztowany został z grupą innych osób 19 sierpnia 1940 r. na ul. Szopena 2. W tej grupie znajdowali się Małachowiaci: J. Łapicki i Z. Gutowski, którzy przeżyli Pawiak i Oświęcim. Antoni Plisko więziony był najpierw w Alei Szucha, później w Oświęcimiu. Jego numer obozowy — 6446. Zmarł 26 lutego 1941 r. skopany na śmierć. (Dzieje Płocka, wyd. I — 1973 r., str. 446, R. Domańska „Pawiak więzienie gestapo” str. 85).

PŁOSKI Eugeniusz —

Absolwent płockiego gimnazjum. Rejent — notariusz, odznaczony przez papieża tytułem szambelana. Wysiedlony przez Niemców z Płocka. Zginął w powstaniu warszawskim. Miał 70 lat.

POPIELAWSKI Karol —

Uczęszczał do Małachowianki. Później właściciel Hotelu Warszawskiego, były Prezes T.G. „Sokół”. K. Popielawski uwięziony został w czasie pierwszych masowych aresztowań płockiej inteligencji. Wywieziony został najpierw do Dachau a później do Mauthausen Gusen. Zmarł w 1940 r. Na zawiadomieniu, które władze obozu przysłały do żony jako przyczynę śmierci podano wyczerpanie.

ROKICKI Franciszek —

Absolwent Małachowianki. Podchorąży, ogniomistrz artylerii. W okresie okupacji zastępca komendanta AK — obwodu Bodzanów. Fr. Rokicki został aresztowany przy przejściu granicy koło Rózek. Powieszono go w 1943 r. w Bodzanowie. Miał 27 lat.

SKORUPSKI Stanisław —

Absolwent Małachowianki. Uczęszczał do Szkoły Podchorążych w Warszawie. Zginął jako lotnik nad Wilnem w 1939 r.

SŁAWIŃSKI ANTONI —

Jeden z najlepszych sprinterów Małachowianki z lat 1925—27. Absolwent tego gimnazjum, Zginął w czasie działań na terenie Związku Radzieckiego, w obwodzie Kozielskim.

SMERECZANSKI Marian —

Absolwent Małachowianki. Zginął w Oświęcimiu.

ŚMIGRODZKI Józef —

Absolwent Małachowianki z 1929 r. Wydz. Humanistyczny UW ukończył w 1936 r. Piechur 29 Pułku Strzelców Kaniowskich z Kalisza, podporucznik łączności. We wrześniu 1939 r. na moście we Włocławku J. Śmigrodzki nieznamym kobiecie oddaje kartkę z prośbą o dostarczenie swojej siostrze w Płocku p. W. Chrostowskiej: „Ja oficer rezerwy, prowadzę resztki oddziału. Wszyscy oficerowie zawodowi zginęli...”. Zginął mając 29 lat.

ŚMIGRODZKI Kazimierz —

Brat Józefa. Absolwent Gimnazjum z 1931 r. Pracował w Ministerstwie Poczty i Telegrafów w Gdyni. Na początku działań wojennych pragnął przedostać się na Węgry. Aresztowany przez Niemców w Nowym Sączu. Do Oświęcimia K. Śmigrodzki przybył w jednej z pierwszych grup (wg oświadczenia siostry Wandy numer obozowy ponad 400). Później przesłany do Gross Rosen. Zginął po oswobodzeniu tego obozu mając 32 lata. Szukał go w Płocku w 1945 r. wybitny humanista Jan Z. Jakubowski, który powiedział, że w Oświęcimiu Kazimierz Śmigrodzki pracując w kuchni dużo pomagał ludziom.

STRANKOWSKI Michał —

Absolwent Małachowianki. Ukończył Wydz. Zoologii UW. Później pracował naukowo na tym uniwersytecie jako asystent prof. Janickiego. Zginął w Warszawie w 1944 r.

SZCZEPAŃSKI Henryk —

Absolwent Małachowianki z 1934 r. Aresztowany w Płocku. Zmarł w obozie koncentracyjnym.

SZKOPAŃSKI Stanisław —

Uczęszczał do Gimnazjum im. Marszałka St. Małachowskiego. Oficer rezerwy. Uciekł z transportu jeńców przewożonych na wschód. Został powtórnie aresztowany w stolicy. St. Szkopański był jednym z zakładników rozstrzelanych w 1944 r. Miał 33 lata.

SOBAŃSKI Roman Kazimierz —

Brat Michała. Do Małachowianki uczęszczał w latach 1922—29 r. Absolwent Szkoły Podchorążych Artylerii w Toruniu. Ukończył także kurs pilotażu w Dęblinie. Z chwilą wybuchu II wojny znalazł się na terenie Związku Radzieckiego. Zginął w obwodzie Kozielsk.

SOBAŃSKI Michał —

Absolwent Małachowianki z 1936 r. Absolwent Szkoły Podchorążych Lotnictwa w Dęblinie. W 1939 r. walczy w I Pułku Lotnictwa w Warszawie. Później przebywa w Brześciu nad Bugiem. M. Sobański został internowany do obozu w Kozielsku, skąd napisał ostatni list do siostry.

TWAROWSKI Wacław —

Absolwent Małachowianki. Do 1939 r. mieszkał w Poznaniu. W czasie okupacji przebywał w Warszawie. Zginął w powstaniu warszawskim.

TARKOWSKI Stanisław —

Absolwent z 1934 r. Walczył w Armii Andersa. Zmarł w szpitalu El. Canthare w 1945 r. w Egipcie.

WALCZAK Tadeusz —

Absolwent z 1924 r. Zginął w obozie koncentracyjnym w Oświęcimiu.

WAŚNIEWSKI Tadeusz —

Uczeń Małachowianki. Absolwent Wyższej Szkoły Rolniczej w Cieszynie. Podchorąży 4-ego Pułku Strzelców Konnych. T. Waśniewski zginął w kampanii wrześniowej we wsi Krasnobród-Majdan pod Tomaszowem Lubelskim. Miał 26 lat.

WĘGLEWSKI Kazimierz —

Pochodził z Bieżunia. Absolwent z 1924 r. Zginął w Oświęcimiu.

WIŚNIEWSKI Mirosław —

Syn optyka z ul. Kolegialnej w Płocku. Był uczniem Małachowianki. Zginął w czasie powstania warszawskiego na Mokotowie 26 września. Miał lat 23.

WOJCIECHOWSKI Mikołaj —

Syn nauczyciela matematyki i fizyki w Gimnazjum im. R. Żółkiewskiej. Absolwent Małachowianki z 1927 r. Skończył Uniwersytet Poznański. W tym mieście został aresztowany. Zginął w obozie koncentracyjnym.

ŻÓŁTOWSKI Stefan —

Absolwent plockiego gimnazjum z 1938 r. Za udział w obronie Warszawy 1939 r. otrzymał Krzyż Walecznych. Aresztowany został w Ploczku 7.VIII.1944 r. w czasie likwidacji jednej z grup Armii Krajowej. W październiku został wywieziony do Mauthausen. Według zawiadomienia, które administracja obozu przysłała do rodziny Stefana Żółtowskiego, zmarł na dżynterię w końcu 1944 r. Miał 25 lat.

Przypisy:

Autorowi informacji udzielali: K. Askanas, A. Bąkowska, P. Bojanowski, J. Burzyński, A. Chilton, W. Chrostowska, St. Chrzanowski, M. Dubois, T. Garlej, Z. Gasparska, W. Gundlach, Halladin, J. Hejke, S. Jagielski, M. i J. Karaskiewiczowie, Z. Kowalczyk, St. Kozielska, K. Mazowiecka, K. Miałkiewicz, W. Osiecka, H. Pęski, J. Plisko, St. Popielawska, Z. Radziłowska, J. Rokicka, E. Skalmowski, A. Szkońska-Kowalewska, J. Urbański, ks. S. Wyczałkowski, M. Zaborowski, Zapłata, A. Żółtowski.

WISNIEWSKI Mironisław —

Syn optyka z ul. Kolegiatańskiej w Ploczku był uczniem Małachowianki. Zginął w czasie powstania warszawskiego na Mokotowie 28 września. Miał lat 23.